

Commissie voor de
milieueffectrapportage

RES Metropoolregio Eindhoven

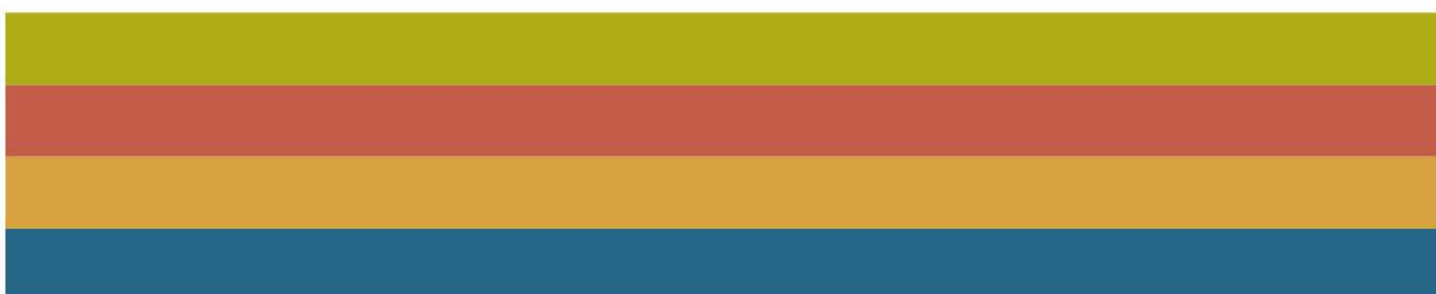
Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

15 juli 2021 / projectnummer: 3498

35 JAAR

onafhankelijk en deskundig advies

1 Advies over het MER in het kort

De Metropoolregio Eindhoven (MRE)¹ wil in 2030 jaarlijks 2 terawattuur (TWh) duurzame energie opwekken, waarvan 0,57 TWh aan wind- en zonne-energie. In het klimaatakkoord staat dat per regio, waaronder MRE, wordt onderzocht waar en hoe op land duurzame elektriciteit kan worden opgewekt. De keuzes hierover worden vastgelegd in een regionale energiestrategie (RES). Daarna leggen de overheden ze vast in hun omgevingsbeleid.

De provincie Noord-Brabant heeft de Commissie gevraagd te adviseren over het milieueffect-rapport (MER)² dat de besluitvorming over de RES ondersteunt. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid ervan.

Wat blijkt uit het MER?

Uit het MER blijkt dat de zes (van de zeven) stappen grotendeels zijn gevolgd die de Commissie eerder adviseerde bij de notitie reikwijdte en detailniveau³. Het MER beschrijft geen voorkeursalternatief. Wel wordt duidelijk dat bij de drie bekeken alternatieven de opgave van 0,57 TWh ruimschoots kan worden gehaald. Milieueffecten van de alternatieven zijn met name onderscheidend op het aspect natuur, waarbij het spreidingsalternatief de meeste nadelige gevolgen voor de natuur heeft.

Wat is het advies van de Commissie?

Het MER geeft een goed overzicht van de potentiële milieueffecten door de wind- en zonne-projecten en bevat veel kaartmateriaal. De informatie in het rapport en de bijlagen is uitgebreid, goed opgebouwd en duidelijk leesbaar. **De Commissie is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat** om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over het project.

De Commissie geeft enkele aanbevelingen voor het vervolgtraject. Ze waarschuwt ervoor dat milieuvoordelen die ontstaan bij clustering in de meest kansrijke zoekgebieden niet benut worden als de 21 gemeenten afzonderlijk keuzes maken. Door na te denken over sturingsmogelijkheden en de totstandkoming van het voorkeursalternatief kan dit worden voorkomen. Ook geeft de Commissie verbeter suggesties voor de toekomstige beoordeling van de gevolgen voor de aspecten landschap en natuur. Dit wordt verder toegelicht in hoofdstuk 2.

¹ De initiatiefnemers voor het MER zijn 21 gemeenten (zie figuur 1), provincie Noord-Brabant en waterschappen Aa en Maas en de Dommel.

² PlanMER grootschalige zon en wind, Regionale Energiestrategie Metropoolregio Eindhoven, Bosch & Van Rijn, 22-04-2020.

³ Zie: <https://www.commissiemer.nl/adviezen/3498>.

Figuur 1 Overzicht van Metropoolregio Eindhoven. (Bron: MER.)

Aanleiding MER

De Metropoolregio Eindhoven neemt deel aan de landelijke pilot '[RES en milieueffect-rapportage](#)'. Het is één van de eerste regio's in Nederland die een milieueffectrapport (MER) opstelt om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen bij het kiezen van gebieden voor het grootschalig opwekken van duurzame energie.

Rol van de Commissie voor de milieueffectrapportage

De Commissie is bij wet ingesteld, onafhankelijk en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant – besluit over de het MER en de RES.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3498](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

2.1 Sturingsmogelijkheden vervolgproces en totstandkoming VKA

Het MER beschrijft drie doelen: onderzoeken of de energieopgave haalbaar is, onderzoeken wat de potentiële milieugevolgen zijn en sturing bieden aan de besluitvorming. Het eerste en tweede doel komen voldoende aan bod in het MER. De Commissie vindt dat vervolg-uitwerkingen op basis van het MER meer kunnen bijdragen aan het derde doel, opdat het uiteindelijke voorkeursalternatief (VKA) voldoende regionale samenhang krijgt. Ze beveelt daarom aan om:

1. Te beschrijven hoe in het vervolgproces om wordt gegaan met (milieu-informatie over) de zoeklocaties. Groepeer de locaties bijvoorbeeld op haalbaarheid of naar bijdrage aan de doelstelling.⁴
2. Een overzicht te maken van de milieueffecten van de drie uitgewerkte alternatieven, waarbij ze soortgelijke energieopbrengsten hebben. Daarmee worden de alternatieven onderling beter vergelijkbaar.
3. Een analyse toe te voegen waaruit blijkt welke cumulatieve landschappelijke effecten ontstaan wanneer verschillende zoeklocaties worden gekozen en samengevoegd.
4. Navolgbaar te beschrijven hoe de selectie voor een VKA tot stand gaat komen. Gezien de complexe samenhang van belangen bij de in totaal 21 betrokken gemeenten is een indeling in sub-regio's wellicht behulpzaam. Zo worden de cumulatieve effecten binnen deze sub-regio's makkelijker en beter inzichtelijk gemaakt.

2.2 Landschap

Voor het beschrijven van de effecten van wind- en zonneparken op het landschap worden afzonderlijke criteria gebruikt. Deze worden uitgebreid toegelicht en op kaarten weergegeven. In haar advies over de notitie reikwijdte en detailniveau adviseerde de Commissie om als aanvulling op de basiskaarten van de bodemkundige landschappen ook een kaart te maken die de herkenbaarheid van de karakteristieke landschapsstructuur van de hele regio weergeeft. Hierdoor ontstaat een toetsingskader om het criterium 'aansluiting op landschappelijke structuur en karakteristiek' van windparken te beoordelen. Dit is in het MER niet opgenomen, waardoor uit het MER niet duidelijk wordt of meerdere windparken tezamen de hoofdlijnen van het landschap versterken of juist verstoren. Met behulp van bijvoorbeeld schematische vogelvluchtvisualisaties worden deze landschappelijke effecten inzichtelijk.

Voor de cumulatieve effecten van zonneparken wordt het begrip landschappelijke draagkracht geïntroduceerd. Hiervoor wordt per landschapstype het aantal zonneparken per km² onderzocht en dit wordt geëxtrapoleerd naar de totale oppervlakte van zoeklocaties. Deze kwantitatieve beoordeling gaat voorbij aan het effect op landschappelijke structuren op de schaal van een heel zoekgebied of een combinatie van zoekgebieden. De Commissie beveelt daarom aan om het begrip landschappelijke draagkracht beter te onderzoeken, bijvoorbeeld

⁴ Overigens merkt de Commissie op dat, bijvoorbeeld bij het aspect leefomgeving, een neutrale score wordt gehanteerd terwijl wel milieueffecten te verwachten zijn.

door voor enkele zoekgebieden ruimtelijke modellen te schetsen en deze kwalitatief te vergelijken op laadvermogen voor zonneparken.

2.3 Natuur

De Commissie vindt de natuurinformatie in het MER van goede kwaliteit. De aandachtspunten en risico's zijn op het abstractieniveau van een RES goed in beeld gebracht. Ze heeft twee aanbevelingen voor de vervolgbesluitvorming, waaronder voor de RES 2.0.

Stikstofdepositie

Het MER bevat geen berekeningen van de stikstofdepositie als gevolg van aanleg en onderhoud omdat de mogelijke windparken en zonnevelden nog niet in voldoende detail zijn uitgewerkt. Dit wordt later op projectniveau berekend en beoordeeld. Verwacht wordt dat de effecten "in de praktijk meestal mee zullen vallen". Gelet op de door stikstofdepositie overbelaste Natura 2000-gebieden is die beoordeling niet eenvoudig. Een verwijzing naar een tijdelijke en zeer geringe hoeveelheid volstaat niet. De Commissie adviseert na te gaan hoe stikstofemissies zo veel mogelijk gereduceerd kunnen worden⁵ en zo snel mogelijk een aanpak uit te werken⁶ om (per saldo) negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden te voorkomen. Daarbij kan ook worden gedacht aan het 'verleasen' van stikstofdepositie.⁷

Hotspotgebieden van beschermde soorten

In het MER is gewerkt met hotspots: gebieden waar beschermde vogelsoorten geconcentreerd voorkomen (bijvoorbeeld weidevogelgebieden). In deze gebieden bestaat een relatief grote kans op conflicten met het soortenbeschermingsregime uit de Wet natuurbescherming. De Commissie kan zich vinden in de gekozen aanpak. Ze raadt aan om ook aandacht te besteden aan cumulatie⁸ en de aanpak met het oog op RES 2.0 verder te ontwikkelen.⁹

⁵ Bijvoorbeeld door het zoveel als mogelijk inzetten van elektrisch materieel.

⁶ Ook in de uitvoeringsagenda voor de Brabantse Ontwikkelingsagenda Stikstof (BOS) wordt hierop ingezet, Zie ook: <https://www.brabant.nl/Onderwerpen/Aanpak-stikstof/Brabantse-Ontwikkelaanpak-Stikstof>.

⁷ Verleasen is een tijdelijke vorm van extern salderen die wordt toegepast in Noord-Brabant. Een natuurvergunning kan hierbij worden afgegeven voor een tijdelijke depositie in een beperkte, vooraf afgebakende periode. Dit is mogelijk als de saldogevende activiteit tijdelijk geheel of gedeeltelijk buiten gebruik wordt gesteld. Het gaat om feitelijk gerealiseerde capaciteit en de capaciteit moet aantoonbaar buiten gebruik gesteld worden.

⁸ De Commissie heeft binnengekomen zienswijzen betrokken bij haar advisering.

⁹ Verbreden tot andere groepen van beschermde soorten en na te gaan hoe de representativiteit kan worden verbeterd. Op pagina 4 van het Achtergrondrapport natuur staat hierover: "Het gebruik van bestaande gegevens heeft enkele beperkingen ten opzichte van gericht verspreidingsonderzoek. Niet ieder zoekgebied is even nauwkeurig onderzocht. Beschermde soorten die in een zoekgebied voorkomen kunnen hierdoor in de gebruikte bronnen ontbreken."

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Peter van der Boom MA

ir. Yttje Feddes

dr. Theo Fens

ing. Rob Vogel

Wouter Berendsen MSc (secretaris)

ir. Kees Slingerland (voorzitter)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Regionale Energiestrategie van de Metropoolregio Eindhoven.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

De Metropoolregio Eindhoven heeft een plan-MER opgesteld om de kwaliteit van de besluitvorming over de RES te verhogen en omdat de RES het kenmerk heeft van een ruimtelijke visie waarin activiteiten mogelijk worden gemaakt met aanzienlijke milieueffecten. Voor activiteiten met dergelijke effecten kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke activiteiten en besluiten het gaat.

Bevoegd gezag besluit

De samenwerkende overheden van de metropoolregio Eindhoven.

Initiatiefnemer besluit

De samenwerkende overheden van de metropoolregio Eindhoven.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken die ze toegestuurd heeft gekregen van het bevoegd gezag.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3498](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

